

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПРАВОСЛАВНО ОДЕЛЕЊЕ

ВБр. 13062.
12. новембра 1921. год.
Београд

На основу чл. 31. Правилника о Српским Православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца а у споразуму са Светим Архијерејским Синодом Српске Православне Цркве — прописујем:

ПРАВИЛА

О ЕКСКУРЗИЈАМА УЧЕНИКА БОГОСЛОВИЈА

I. Циљ и значај екскурзија.

1. Екскурзије су саставни део наставе и као такве обавезне су. Као и наставни предмети, треба и екскурзије још у већем степену, да утичу васпитно на ученике. Оне морају образовати ученика не само интелектуално, него и морално, физички и естетички.

2. Екскурзије треба да буду претежно васпитне.

3. Екскурзије може изводити или само један наставник или више њих. Даљне екскурзије треба да изводе више наставника заједно. У оба случаја наставници не смеју бити само стручњаци, већ у исто време и васпитачи.

II. Врсте екскурзија.

Екскурзије могу бити; црквено-историјске, црквено-археолошке, црквено-уметничке и хигијенске.

Према трајању екскурзије могу бити полудневне, дневне и даљне.

Полудневне и дневне екскурзије треба вршити чешће; оне се врше по подне. Сваки ученик треба да познаје најближу околину места, где му је школа, по географским и природним објектима као и по историјским споменицима. — Полудневне и дневне екскурзије врше поједини стручни наставници по споразуму са ректором школе.

Даљне екскурзије врше се ради познавања даље околине и осталих области Отаџбине као и познавања прквеног живота и црквене уметности. Оне су увек комбиноване. За њих треба извршити нарочите припреме. Ове се екскурзије врше: месеца септембра, о Ускршњем распусту, о Духовима и по завршетку предавања.

III. Припреме за даљне екскурзије.

1. Професорско Веће утврдиће, које ће се даљне екскурзије извршити. За извођење пројектованих екскурзија стараће се Одбор, у који улази увек ректор, као председник, и као чланови: стручни наставници, који ће бити у екскурзијама. Одбор ће израдити детаљни план: правац, трајање екскурзије, преноћишта; шта се и где има што видети и показати. Целокупан план даљне екскурзије послаће ректор школе преко Архиепископског Синода на одобрење Министарству Вера, које води евиденцију о свима екскурзијама и њиховим правцима као и о програму и кредиту одобреном за тај циљ.

2. Ученике треба припремати за утврђену екскурзију:

а) Упознати их са пределом кроз који ће проћи (нацртати скицу предела, дати географске, етнографске, историјске и природњачке податке; прочитати песме и прозне саставе, који су у вези са путовањем).

б) Спремити их у певању песама и декламовању.
в) Спремити их у извођењу гимнастичких и соколских игара.

г) Упознати их са прописима о владању за време екскурзије.

3. Неколико дана пред полазак у екскурзију ректор ће известити власти, нарочито црквене и школске о дану доласка у та места, нарочито где се има преноћити и умолити их да буду на руци.

4. Пред саму екскурзију, Одбор одређује вођу екскурзије, ако на екскурзији није ректор школе; иначе је овај вођа екскурзије. Утврђује распоред дежурних наставника на путу.

5. Вођа екскурзије спрема књижицу, у коју уноси имена свих ученика, који ће учествовати у екскурзији. У ту књижицу убележавају се карактеристичнија опажања сваког ученика у току екскурзије као и опажања наставника који учествују у екскурзији.

6. На два дана, пред полазак у екскурзију, школски лекар прегледа све ученике и издваја оне за које нађе да нису у стању издржати напоре.

7. На један дан пред полазак врши се смотра над ученицима у погледу одећа, обуће, спреме. У исто време врши се подела ученика на десетине (6—10 ученика). Свака десетина бира себи десетара.

8. Спрема је ова:

а). Сваки ученик носи путничку торбу и у њој: преобуку, чарапе, марамнице, убрус, крпе за брисање ногу, чешаљ и сапун. Сваки ученик носи свој бележник (свеску), у који ће убележавати дневне догађаје; шта је видео, и своја осећања и размишљања за време екскурзије.

б). По један ученик у десетини носи за своју десетину: четку за одело, четку за обућу, игле, конач и дугмета.

в). За цело друштво носи се ручна апотека, спремна по упутству школског лекара.

г). Прибор потребан за прикупљање објеката за школске збирке.

IV. За време екскурзије.

1. За време екскурзије стручни наставници имају да покажу ученицима све оно, што је планом утврђено, и што би се на самом путовању показало као важно за ученике у буди ком погледу.

2. За све време екскурзије треба да су наставници увек са ученицима. На понашање ученика треба обратити највећу пажњу; они се имају понашати како додикује ученицима.

3. Улажење у лађу и жељезницу вршити тихо и у реду.

4. Пешачење треба да је по групама али не одвећ расуто; у граду ићи по редовима. При пешачењу pazити на хигијенска правила: лаган и миран корак; у равном терену не треба прећи више од 4—5 километара; после сваког часа пешачења одмор од 15 минута, после два сата одмор од $\frac{1}{2}$ —1 сата; избегавати утркивање. Одело треба да је према годишњем времену. Пред спавање, кошуљу пресвући и ноге опрати. У јелу бити умерен. Не пити сумњиву воду.

5. Пре вечере ученици уређују прибелешке и пишу карте или писма својим родитељима и познаницима.

6. За време вечере одржавати ред.

7. За време спавања држати мир и тишину.

8. Устајати рано, живо и весело.

9. Пре доручка допунити своје белешке.

10. Пред полазак прочитати молитву и одржати смотру над ученицима; најпре десетари над својим десетинама, па онда вођа екскурзије над свима ученицима.

V. Преглед утисака са екскурзије.

1. По свршеној екскурзији, на првим часовима у школи имају се добивене представе утврдити, резултати екскурзије поновити: стечено искуство и доцније неговати.

2. Ученицима дати задатке, да опишу поједине догађаје са екскурзије, поједине знаменитости црквене и верске.

VI. Извештаји са екскурзија.

После сваке екскурзије подноси вођа екскурзије или један од наставника у споразуму с осталим, школској Управи детаљан извештај. У извештају истаћи шта је и где виђено и научено и какви су резултати постигнути. Извештаји са екскурзија саставни су део годишњег извештаја о целокупном раду дотичне школе. Ови извештаји треба да буду написани лаким и лепим стилем; у њима треба да буду истакнуте све природне лепоте и реткости, историјске, културне, црквено-верске знаменитости и карактеристичне одлике крајева, насеља и становништва.

VII. Материјална средства за извођење екскурзија.

1. Новчана средства за извођење екскурзија даје Министарство Вера из нарочите буџетске позиције. Полудневна екскурзија наставницима хонорише се као један, а дневна као два одржана хонорарна часа. Време које наставник проведе у даљној екскурзији хонорише се као три хонорарна часа без права на признање путних у других трошкова.

2. Ради лакшег извођења даљних екскурзија могу се у току школске године, по одлуци Професорског Већа, приређивати концерти и јавна предавања, за сам екскурзијски Фонд.

Министар Вера

Д-р Миливоје Јовановић с. р.

38474